

GEWASBESCHERMING: GEZONDHEID EN MILIEU juli 2025

1. **Uitvoeringsprogramma Toekomstvisie gewasbescherming 2023** (Min LVVN en Min I&W).

Maatschappelijke en politieke zorg over de belasting van mens, dier en milieu door het gebruik van bepaalde gewasbeschermingsmiddelen in voedsel, voedergewassen en in de sierteelt. Nieuwe wetenschappelijke inzichten over de effecten van werkzame stoffen op mens, dier en milieu leiden tot meer en/of strengere beoordelingscriteria voor gewasbeschermingsproducten.

Voor de langere termijn staan we voor de opgave om de Nederlandse land-en tuinbouw zo in te richten dat niet alleen de plant, maar ook de omgeving en de bewoners gezond blijven. Er is dus behoefte aan een transitie waarbij het denken vanuit gewasbescherming verschuift naar het centraal stellen van weerbare planten en teeltsystemen. Deze visie hanteert 2030 als streefdatum. Dat laat onverlet dat andere gerelateerde afspraken zoals de KRW (met einddatum 2027) blijven staan. Het is een gemeenschappelijke visie van belangrijke stakeholders en de Rijksoverheid. Het streven is om te komen tot een geïntegreerde gewasbescherming en het in balans brengen van landbouw en natuur door de transitie naar kringlooplandbouw.

Nederland heeft zich gecommitteerd aan de Sustainable Development Goals (SDG's) van de VN met onder meer ambitieuze doelen op het gebied van duurzame consumptie en productie die specifiek betrekking hebben op gewasbescherming. Weerbare planten en teeltsystemen zijn onderdeel van Klimaatadaptatie.

2. **College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb)** beoordeelt of gbm's en biociden/pesticiden veilig zijn voor mens, dier en milieu voordat (!!!) ze worden verkocht.¹ Maar dit toelatingsbeleid is onvoldoende afgestemd op de normen van de Kaderrichtlijn Water. Bovendien kijkt het Ctgb niet naar combinaties van middelen. De lijst met toegelaten middelen staat in de "toelatingendatabank".
3. **UvW** concludeert dat chemische gewasbeschermingsproducten of pesticiden schadelijk zijn voor het oppervlaktewater. Op de helft van de meetlocaties worden deze middelen in te hoge concentraties in het oppervlaktewater gevonden. Dit heeft negatieve gevolgen voor de in het water levende planten en dieren. Op de Bestrijdingsmiddelenatlas is te zien waar de stoffen worden aangetroffen in het oppervlaktewater. Ze komen er terecht via afspoelen en uitspoelen uit de bodem of door werkzaamheden op het erf en in de gebouwen van het agrarisch bedrijf.
4. **Leidraad agrarisch gebruik gewasbeschermingsmiddelen** voor gemeenten (24-03-25). Deze leidraad is opgesteld door: LTO Nederland, Glastuinbouw Nederland, KAVB, LLTB, LTO Noord, NFO en ZLTO. Het totaal aan gewasbeschermingsmiddelen is tussen 2016 en 2020 teruggebracht van 5,6 mln kg tot 5 mln kg werkzame stof. Een reductie van 11%.

5. **Deltaplan Agrarisch Waterbeheer.** Sinds 2013, initiatief van LTO in samenwerking met UvW, Min van I&W, LVVN en met IPO (provincies). Ook DAW Kennisprogramma.
6. **Kennisimpuls Waterkwaliteit (KIWK)**, 10 projecten in de periode 2018 – 2022, o.a. over bestrijdingsmiddelen. Rapport (sept 2024) “De Tijd Dringt. Bestrijdingsmiddelen nog steeds bedreiging voor kwaliteit drinkwaterbronnen”.

Het toelatingsbeleid moet worden aangescherpt. Ook is er meer aandacht nodig voor toezicht en handhaving van bestaande maatregelen en moet de bewustwording van agrariërs en burgers over de geboden en verboden rond bestrijdingsmiddelen worden vergroot.

7. **IMAP, oftewel "Inzicht Maatregelen Afspoeling Percelen"**, is een tool die telers helpt om de afspoeling van middelen vanaf landbouwpercelen te verminderen. Het biedt inzicht in risicogebieden op percelen en stelt passende maatregelen voor om afstroming van water en afspoeling van stoffen te beperken. IMAP is beschikbaar via [FarmMaps](#).

8. **Melkveebedrijf** (Nieuws voor de melkveehouder) jan 2025. Effectiviteit maatregelen om afspoeling te verminderen verschilt per seizoen. Hoewel nauwelijks nitraat en fosfaat wordt aangetroffen in het afgespoelde water, blijkt afspoeling wel een belangrijke emissieroute van gewasbeschermingsmiddelen naar het oppervlaktewater. Dit gebeurde ook nog in de maanden nadat de stof was toegepast. De aangetroffen concentraties laten zien dat afspoeling kan leiden tot overschrijding van de waterkwaliteitsnorm.

Dat blijkt uit onderzoek uitgevoerd door **CLM Onderzoek en Advies**, Delphy en Flevolandse ondernemers. Voor het derde jaar op rij hebben deze partijen in Flevoland onderzoek gedaan naar de hoeveelheid water die afspoelt, de hoeveelheid gewasbeschermingsmiddelen en nutriënten daarin en maatregelen die afspoeling kunnen verminderen.

